

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ludvíka Davida, soudkyně zpravodajky Kateřiny Šimáčkové a soudce Vojtěcha Šimíčka o ústavní stížnosti stěžovatele **S. A. Z.**, t. č. ve vazební věznici, zastoupeného JUDr. Romanem Jelínkem, advokátem se sídlem Valentinská 56/11, Praha 1, proti usnesení Krajského soudu v Brně sp. zn. 9 To 415/2017 ze dne 19. 10. 2017 a usnesení Městského soudu v Brně č. j. 70 Nt 4225/2017-13 ze dne 27. 9. 2017 a jinému zásahu orgánu veřejné moci spočívajícímu v postupu Městského soudu v Brně a Krajského soudu v Brně, za účasti Krajského soudu v Brně a Městského soudu v Brně, jako účastníků řízení, a Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Ústavní stížnost se v části, v níž směřuje proti usnesení Městského soudu v Brně č. j. 70 Nt 4225/2017-13 ze dne 27. 9. 2017 a proti usnesení Krajského soudu v Brně sp. zn. 9 To 415/2017 ze dne 19. 10. 2017, zamítá.

II. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci a předchozí průběh řízení

1. Stěžovatel ústavní stížností napadl usnesení Krajského soudu v Brně sp. zn. 9 To 415/2017 ze dne 19. 10. 2017 a usnesení Městského soudu v Brně č. j. 70 Nt 4225/2017-13 ze dne 27. 9. 2017 a postup Městského soudu v Brně a Krajského soudu v Brně, neboť je přesvědčen, že těmito rozhodnutími, jakož i tímto postupem bylo porušeno jeho ústavně zaručené právo na urychlené rozhodnutí o zákonnosti vazby podle článku 5 odst. 4) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), právo nebýt stíhán a zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon a na dobu stanovenou zákonem podle článku 8 odst. 2 a článku 8 odst. 5 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), právo na spravedlivý proces podle článku 36 odst. 1 Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy, právo na zákonného soudce podle článku 38 odst. 1 Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy, právo vyjádřit se ke všem prováděným důkazům podle článku 38 odst. 2 Listiny, právo vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslechu svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek podle článku 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy, právo na řádné odůvodnění rozhodnutí o dalším trvání vazby podle článku 5 odst. 4 Úmluvy a právo na soudní vypořádání všech obhajobou vznesených námitek podle článku 36 odst. 1 Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy.

2. Z obsahu spisu, ústavní stížnosti, jejích příloh a vyjádření účastníků řízení vyplývá, že stěžovatel byl v předmětném trestním řízení vzat do vazby usnesením městského soudu ze dne 4. 12. 2016 č. j. 70 Nt 3635/2016-73, ve spojení s usnesením krajského soudu ze dne 12. 1. 2017 sp. zn. 9 To 541/2016 z důvodů uvedených v § 67

písmeno a), b), c) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“).

3. Usnesením městského soudu ze dne 11. 4. 2017 sp. zn. 70 Nt 1910/2017 byl stěžovatel propuštěn z vazby na svobodu, za současného nahrazení vazebních důvodů podle § 67 písm. c) trestního řádu, které byly na jeho straně shledány, písemným slibem obviněného, vyslovením dohledu probačního úředníka a přijetím nabídky záruky za další chování obviněného ze strany manželky obviněného. Z podnětu stížnosti státního zástupce bylo citované rozhodnutí usnesením krajského soudu ze dne 25. 5. 2017 sp. zn. 9 To 171/2017 zrušeno a bylo rozhodnuto o dalším ponechání obviněného ve vazbě podle § 72 odst. 1 trestního řádu s tím, že na jeho straně nadále trvají důvody vazby podle § 67 písm. a) a c) trestního řádu.

4. Usnesením městského soudu ze dne 19. 7. 2017 sp. zn. 70 Nt 4220/2017 byla zamítnuta žádost stěžovatele o propuštění z vazby na svobodu. Stížnost stěžovatele proti tomuto usnesení byla zamítnuta usnesením krajského soudu ze dne 10. 8. 2017 sp. zn. 9 To 313/2017.

5. Dne 7. 8. 2017 byl ze strany státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci podán návrh na ponechání stěžovatele ve vazbě. Na základě této skutečnosti se dne 16. 8. 2017 konalo vazební zasedání u městského soudu, v jehož rámci byl stěžovatel vyslechnut. Jednání bylo následně soudem odročeno na 23. 8. 2017. Dne 22. 8. 2017 byl dozorový státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci ze strany městského soudu vyrozuměn o tom, že krajský soud v rámci předchozího stížnostního řízení týkající se ponechání stěžovatele ve vazbě dne 10. 8. 2017 rozhodl v neveřejném zasedání tak, že se stížnost proti rozhodnutí městského soudu zamítá jako nedůvodná. V návaznosti na tuto informaci došlo ke zpětvzetí návrhu ze strany dozorového státního zástupce s ohledem na existující jiné rozhodnutí o vazbě splňující podmínky § 72 odst. 1 trestního řádu.

6. Stěžovatel dále podal dne 16. 8. 2017 žádost o propuštění z vazby. O jejím vyřízení byl stěžovatel vyrozuměn sdělením městského soudu ze dne 25. 8. 2017 sp. zn. 70 Nt 4222/2017, ve kterém soud konstatoval, že v žádosti nebyly uvedeny nové důvody, a tudíž s ohledem na ustanovení § 71a trestního řádu, byla žádost stěžovatele podána předčasně.

7. Následně stěžovatel podal dne 31. 8. 2017 k vrchnímu státnímu zastupitelství novou žádost o propuštění z vazby. Tento návrh byl dne 1. 9. 2017 postoupen ze strany dozorového státního zástupce městskému soudu, který po jejím přezkoumání dne 5. 9. 2017 pod sp. zn. 70 Nt 4223/2017 vyrozuměl stěžovatele sdělením, že této žádosti nebylo vyhověno, a to opět s poukazem na její předčasnost. Žádost totiž po věcné stránce neobsahovala žádné nové důvody, pro které by bylo možné prolomit omezení možnosti opakovaného podávání žádostí o propuštění z vazby na svobodu obviněným ve smyslu § 71a trestního řádu.

8. Další žádost stěžovatele o propuštění z vazby byla podána dne 12. 9. 2017. Žádost byla zamítnuta usnesením městského soudu ze dne 27. 9. 2017 sp. zn. 70 Nt 4225/2017, které je předmětem této ústavní stížnosti. Městský soud uvedl, že v předchozích rozhodnutích již bylo podrobně vyličen, z čeho je v současné době dovozováno důvodné podezření ze spáchání trestné činnosti a na tato rozhodnutí odkázal. Dospěl dále k závěru, že důvody vazby podle § 67 písmeno a), c) trestního řádu u stěžovatele stále trvají. Soud v odůvodnění uvedl, že propuštěním stěžovatele z

vazby na svobodu by mohlo v současné době dojít k podstatnému ohrožení nebo ztížení dosažení účelu trestního stíhání skrýváním stěžovatele, jeho útekem mimo území České republiky, nebo opakováním trestné činnosti z jeho strany. Zdůraznil, že stěžovatel je sice českým občanem, má nicméně vytvořeny stabilní vazby v zahraničí a jeho jazykové vybavení mu umožňuje snadnou adaptaci v zahraničí. Nepominul také skutečnost, že motivem spáchání trestné činnosti, jež je předmětem trestního řízení, byla snaha vyvinut se v trestní věci vedené u krajského soudu pod sp. zn. 46 T 5/2015 a ovlivňovat další průběh řízení, a to navzdory tomu, že byl vazebně stíhán. Soud vzal dále v úvahu, že stěžovatel je nadále ohrožen uložením citelného nepodmíněného trestu. Znovu přezkoumal také případnou možnost nahradit vazební důvody na straně obviněného, dospěl však k závěru, že to nelze s ohledem na intenzitu vazebních důvodů a s ohledem na skutečnost, že se měl dopouštět mimořádně závažné trestné činnosti poté, co byl v jiné trestní věci z vazby propuštěn na svobodu. Ze všech těchto důvodů byla žádost stěžovatele o propuštění z vazby zamítnuta.

9. Proti zmíněnému usnesení podal stěžovatel dne 11. 10. 2017 stížnost, o které rozhodl krajský soud usnesením ze dne 19. 10. 2017 sp. zn. 9 To 415/2017. Podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu soud stížnost zamítl jako nedůvodnou, neboť zjistil, že v této trestní věci byla dne 5. 10. 2017 podána obžaloba. S ohledem na tuto skutečnost tedy stížnostní soud přestal být oprávněný do vazebního řízení zasahovat, neboť stěžovatel je v plné moci a odpovědnosti nalézacího soudu.

II. Obsah ústavní stížnosti

10. Stěžovatel v ústavní stížnosti uplatňuje celou řadu námitek, na jejichž podkladě dovozuje porušení shora uvedených ústavně zaručených základních práv a svobod.

11. Zprvė stěžovatel namítá porušení svého práva na urychlené rozhodování o zákonnosti vazby, neboť vazební řízení dosáhlo na dvou stupních délky 85 dní, tedy doby, která výrazně překračuje maximální akceptovatelnou dobu 6 týdnů, kterou vymezil Evropský soud pro lidská práva.

12. Zadruhé má stěžovatel za to, že došlo k překročení lhůty pro rozhodování o dalším trvání vazby stanovené v ustanovení § 72 odst. 1 trestního řádu, čímž bylo porušeno jeho právo nebýt stíhán a zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon a na dobu stanovenou zákonem. Za rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě totiž podle jeho názoru nemůže být považováno napadené usnesení městského soudu, neboť neobsahuje výslovný výrok o ponechání stěžovatele ve vazbě. Tříměsíční zákonná prekluzivní lhůta k rozhodnutí o dalším trvání vazby podle stěžovatele uplynula dne 25. 8. 2017, tedy za tři měsíce od usnesení krajského soudu ze dne 25. 5. 2017, jímž bylo naposledy explicitně rozhodnuto o jeho ponechání ve vazbě, a stěžovatel měl tedy být podle svého názoru neprodleně propuštěn z vazby na svobodu.

13. Zatřetí podle stěžovatele byla překročena maximální zákonná délka vazby v trvání tří let. Domnívá se totiž, že na ustanovení upravující maximální trvání vazby je nutno analogicky aplikovat ustanovení o absorpci trestu a zohlednit také jeho pobyt ve vazbě v rámci dalších vazebních řízení vedených proti stěžovateli.

14. Začtvrté stěžovatel uvádí, že bylo porušeno jeho právo na přístup k soudu, když krajský soud ve svém napadeném usnesení odmítl rozhodnout o stížnosti proti

napadenému usnesení městského soudu a jeho stížnost jako nedůvodnou zamítl s odůvodněním, že po podání obžaloby již není příslušný do vazebního řízení dále zasahovat. S takovým závěrem stěžovatel nesouhlasí a má za to, že měl stížností soud povinnost o jeho stížnosti rozhodnout.

15. Zapáté se stěžovatel domnívá, že bylo porušeno jeho právo na zákonného soudce, pokud napadené usnesení vydal tentýž senát krajského soudu, který v minulosti rozhodoval o vazbě stěžovatele v rámci přípravného řízení, přestože mezitím byla podána obžaloba.

16. Zašesté stěžovatel tvrdí, že byla porušena zásada kontradiktornosti řízení, neboť se zavčas nedozvěděl o skutečnosti, že státní zástupce sdělil spolupracujícímu obviněnému, že má za to, že by již nadále nemusely být splněny podmínky pro přiznání postavení spolupracujícího obviněného, a nemohl se proto řádně připravit na jeho výslech.

17. Zasedmé stěžovatel namítá, že bylo porušeno jeho právo být slyšen, neboť „plnohodnotné“ vazební zasedání, kde měl možnost se vyjádřit, bylo konáno dne 19. 7. 2017 a následně až dne 1. 11. 2017. Podle stěžovatele je však takové rozpětí nepřípustné a maximální časový rozestup, který Evropský soud pro lidská práva považuje za přiměřený, je podle něj 6 týdnů.

18. Zaosmé stěžovatel uvádí, že napadená rozhodnutí nebyla řádně odůvodněna, soudy se adekvátním způsobem nevypořádaly s jeho námitkami a v rozhodnutích nebyla zohledněna tzv. doktrína zesílených důkazů a zcela chybí posouzení proporcionality ponechání stěžovatele ve vazbě.

19. Zadeváté stěžovatel spatřuje porušení svého práva na přístup k soudu také v postupu městského soudu, který jej sděleními ze dne 25. 8. 2017 sp. zn. 70 Nt 4222/2017 a ze dne 5. 9. 2017 sp. zn. 70 Nt 4223/2017 vyrozuměl, že o jeho žádostech o propuštění nelze rozhodnout, neboť jsou předčasné. Stěžovatel má však za to, že v nich uvedl nové důvody, a o žádostech mělo být proto rozhodnuto.

20. Zadesáté stěžovatel tvrdí, že nelze konstatovat přetrvávající důvody pro útekovou vazbu a současně nerozhodnout o vrácení peněžité záruky, kterou stěžovatel složil.

21. Stěžovatel doplnil svou ústavní stížnost podáním ze dne 19. 2. 2018, v němž zejména opravil některé v ústavní stížnosti chybně uvedené údaje, zejména uvedl na pravou míru, že se dne 16. 8. 2017 konalo vazební zasedání, kde byl stěžovatel slyšen. Dále rozšířil svou argumentaci k jednotlivým námitkám, zejména o další judikaturu.

III. Vyjádření účastníků řízení

22. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti vyjádřil městský soud a vrchní státní zastupitelství.

23. Městský soud ve svém vyjádření ze dne 13. 2. 2018 odkázal na obsah napadených usnesení a sdělení. Ve svém dalším vyjádření ze dne 20. 2. 2018 se pak zabýval tím, zda marně uplynula prekluzivní tříměsíční lhůta, v níž musí soud rozhodnout o ponechání obviněného ve vazbě. K tomu uvedl, že je lhostejné, zda soud rozhoduje o návrhu státního zástupce na ponechání obviněného ve vazbě nebo o žádosti obviněného o propuštění z vazby, v obou případech jde o rozhodnutí o dalším trvání vazby, od nějž počíná běžet nová tříměsíční prekluzivní lhůta podle ustanovení § 72

odst. 1 trestního řádu. Zdůraznil, že všechna rozhodnutí soudu o vazbě jsou vždy rozhodnutími o materiální podmínce vazby, formálních důvodech vazby a možnosti nahrazení vazby jiným opatřením. Postup státního zástupce, který vzal zpět návrh na ponechání stěžovatele ve vazbě, označil za zcela správný, neboť státní zástupce vycházel z jiného existujícího pravomocného rozhodnutí o vazbě, kterým je usnesení ze dne 27. 9. 2017 sp. zn. 70 Nt 4225/2017.

24. Vrchní státní zastupitel ve svém obsáhlém vyjádření označil veškeré námitky stěžovatele za nedůvodné. Uvedl, že námitka stěžovatele týkající se nepřiměřené délky vazebního řízení je nepřipadná, neboť trvalo pouhých 35 dní, a nikoliv stěžovatelem tvrzených 85 dní. Obsáhle se vyjádřil k námitce týkající se marného uplynutí prekluzivní lhůty pro periodický přezkum trvání důvodů vazby. Poukázal zejména na novelu trestního řádu účinnou od 1. 1. 2012, kterou se koncepce rozhodování o vazbě podstatně změnila. Domnívá se, že judikatura Ústavního soudu, na kterou stěžovatel odkazuje, je již neaktuální, neboť závěry v ní obsažené byly dosaženy před uvedenou novelou a nezohledňují proto aktuální povahu jednotlivých rozhodnutí o vazbě. Zdůraznil, že skutečnosti přezkoumávané v rámci rozhodování o návrhu státního zástupce o ponechání obviněného ve vazbě a skutečnosti přezkoumávané v rámci řízení o žádosti o propuštění obviněného z vazby jsou podle aktuální právní úpravy totožné, a proto není již třeba trvat na výslovném výroku o ponechání obviněného ve vazbě. Rozhodnutím o vazbě, které musí být vydáno podle ustanovení § 72 odst. 1 nejméně každé tři měsíce, je totiž kterékoli z uvedených rozhodnutí. Pokud jde o námitku stěžovatele, že není na místě, aby byl držen ve vazbě, a zároveň byla zadržována také peněžitá záruka, kterou složil, poukázal vrchní státní zástupce na skutečnost, že peněžitá záruka byla složena v jiném trestním řízení vedeném proti stěžovateli. Upozornil také na to, že stěžovatel ve své ústavní stížnosti nesprávně uvedl, že se vazební zasedání a slyšení obviněného dne 16. 8. 2017 nekonalo. Také další námitky stěžovatele označil za nedůvodné. Kategoricky pak odmítl tvrzení stěžovatele, že by státní zastupitelství vyvíjelo jakýkoliv nátlak na spolupracujícího obviněného.

25. Stěžovatel ve své replice ze dne 3. 4. 2018, doplněné dne 5. 4. 2018, zopakoval a rozvedl své dříve vznesené námitky.

III. Formální předpoklady projednání návrhu

26. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, jenž byl účastníkem řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv.

IV. Hodnocení Ústavního soudu

27. Ústavní soud přezkoumal napadená rozhodnutí a jiné zásahy státních orgánů z hlediska stěžovatelem v ústavní stížnosti uplatněných námitek a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je zčásti zjevně neopodstatněná a zčásti nedůvodná.

28. Ústavní soud není součástí soustavy soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy) a nepřísluší mu právo dozoru nad rozhodovací činností obecných soudů. Do rozhodovací činnosti

soudů je Ústavní soud v řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy oprávněn zasáhnout pouze tehdy, byla-li pravomocným rozhodnutím těchto orgánů porušena ústavně zaručená základní práva nebo svobody stěžovatele.

29. Ústavní soud dále považuje za vhodné poznamenat, že již několikrát rozhodoval o ústavních stížnostech stěžovatele, které bezprostředně souvisely s jeho vzetím do vazby, resp. s dalším trváním vazby (srov. usnesení ze dne 19. 11. 2014 sp. zn. II. ÚS 2551/14, ze dne 28. 4. 2015 sp. zn. II. ÚS 722/15, ze dne 24. 10. 2017 sp. zn. III. ÚS 1031/17, ze dne 28. 2. 2018 sp. zn. III. ÚS 2048/17, ze dne 31. 10. 2017 sp. zn. III. ÚS 2575/17 a ze dne 20. 2. 2018 sp. zn. III. ÚS 278/18; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na internetu na stránce <http://nalus.usoud.cz>).

A. Usnesení krajského soudu a městského soudu

a. Právo na urychlené rozhodování o dalším trvání vazby

30. Stěžovatel se v první řadě domnívá, že bylo porušeno jeho právo nebýt stíhán a zbaven svobody jinak, než z důvodů a způsobem, které stanoví zákon a na dobu stanovenou zákonem zaručené článkem 8 odst. 2 a 5 Listiny a jeho právo na urychlené rozhodnutí o zákonnosti vazby zaručené článkem 5 odst. 4 Úmluvy, jejichž součástí je také požadavek na urychlené rozhodování ve vazebních věcech a požadavek periodických kontrol v přiměřených intervalech.

31. Stěžovatel má za to, že celková délka vazebního řízení na obou stupních dosáhla délky 85 dní, a téměř dvojnásobně tak překročila dobu 6 týdnů, kterou Evropský soud pro lidská práva (dále též jen „ESLP“) považuje za maximální přiměřenou.

32. Právo na projednání věci bez zbytečných průtahů, resp. právo na vyřízení věci v přiměřené lhůtě, tvoří integrální součást práva na soudní ochranu [srov. k tomu např. náleží Ústavního soudu ze dne 16. 1. 2004 sp. zn. I. ÚS 600/03 (N 6/32 SbNU 35)], přičemž soudy s největším urychlením projednávají zejména vazební věci (§ 2 odst. 4 trestního řádu); srov. článek 5 odst. 4 Úmluvy a článek 38 odst. 2 Listiny.

33. Přiměřená délka řízení o vazbě závisí na konkrétních okolnostech (složitosti) každého případu (k článku 5 odst. 4 Úmluvy viz rozsudek ESLP ve věci Rehbock proti Slovinsku ze dne 28. 11. 2000, č. 29462/95, § 84), nicméně z hlediska požadavku na délku řízení lze rozlišovat mezi situací, kdy má být soudem poprvé rozhodováno o vazbě obviněné, popř. zatčené osoby, a situací, kdy je takové rozhodnutí o vazbě předmětem soudního přezkumu (srov. rozsudek ESLP ze dne 2. 10. 2012 ve věci Abdulkhanov proti Rusku, stížnost č. 14743/11, § 198), a ze strany Evropského soudu pro lidská práva je větší tolerance z hlediska požadavku na rychlost rozhodnutí, tedy za situace, kdy původní rozhodnutí o vazbě bylo vydáno soudem (srov. rozsudek ESLP ve věci Shcherbina proti Rusku ze dne 26. 6. 2014, č. 41970/11, § 65). Při hodnocení přiměřenosti délky řízení o vazbě musí být přitom váženy různé aspekty případného prodloužení (nečinnost na straně orgánů veřejné moci, prodlevy způsobené osobou vazebně stíhanou, případně další faktory, srov. rozsudky ESLP ve věci Mooren proti Německu ze dne 9. 7. 2009, č. 11364/03, § 106, a ve věci Kolompar proti Belgii ze dne 24. 9. 1992, č. 11613/85, § 42).

34. Námitky stěžovatele k průtahům při vydávání napadených rozhodnutí Ústavní soud neshledal důvodnými. Návrh stěžovatele na propuštění z vazby byl podán dne

31. 8. 2017 a krajský soud rozhodl ústavní stížností napadeným usnesením dne 19. 10. 2017, tedy jde o časový úsek v délce přibližně měsíce a půl (nikoli 85 dnů, jak uvádí stěžovatel). Není možno do doby rozhodování v řízení započítávat dobu doručování písemného stejnopisu rozhodnutí (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 29. 8. 2017 sp. zn. III. ÚS 1811/17, bod 31). Zda již bylo v dané věci rozhodnuto, a jakým výrokem se tak případně stalo, lze ve většině případů zjistit ještě před vyhotovením písemné podoby rozhodnutí, např. telefonickým dotazem či návštěvou soudu. Stejně tak nelze považovat za začátek řízení, v němž bylo rozhodováno o žádosti stěžovatele o propuštění z vazby, podání návrhu státního zástupce na ponechání stěžovatele ve vazbě ze dne 7. 8. 2017, který byl dne 22. 8. 2017 vzat zpět.

b. Překročení lhůty pro rozhodnutí o dalším trvání vazby

35. Stěžovatel dále argumentuje, že byla také překročena tříměsíční zákonná prekluzivní lhůta k rozhodnutí o dalším trvání vazby stanovená ustanovením § 72 odst. 1 trestního řádu a má proto za to, že musí být neprodleně propuštěn. Je přesvědčen, že napadené usnesení městského soudu, jímž byla zamítnuta jeho žádost o propuštění z vazby, nelze totiž považovat za rozhodnutí o dalším trvání vazby ve smyslu citovaného ustanovení, neboť neobsahuje výrok, v němž by bylo výslovně o dalším trvání vazby rozhodnuto.

36. Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. IV. ÚS 253/03 ze dne 23. 10. 2003 uvedl, že ve vztahu k rozhodnutí, jímž má být založen právní následek v podobě právně odůvodněného ponechání obviněného ve vazbě ve smyslu dalšího trvání vazby, se jeví nezbytným, aby údaj o ponechání ve vazbě byl konstatován výrokovou částí rozhodnutí, mající způsobilost, na rozdíl od vlastního odůvodnění, zakládat právní následky a nabývat právní moci. Ztotožnění různých typů rozhodnutí bez tohoto výroku, a to i v situaci, kdy jejich odůvodnění co do esenciálních obsahových náležitostí vytváří „průnik množin,“ totiž nezanedbatelným způsobem narušuje princip právní jistoty, neboť není vůbec zřejmé, s ohledem na přísné vymezení lhůt, v nichž je rozhodováno v návaznosti na novelu trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. (pravidelně) o ponechání obviněného ve vazbě, od kterého okamžiku počíná běh lhůty, od níž se odvíjí rovněž konečný časový moment, do kterého je nutno právně relevantně rozhodnout o propuštění obviněného z vazby na svobodu nebo o jeho ponechání ve vazbě. Podle § 72 odst. 3 trestního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2011, byla-li žádost (o propuštění z vazby na svobodu) zamítnuta, může ji obviněný, neuvede-li v ní jiné důvody, opakovat po uplynutí čtrnácti dnů od právní moci rozhodnutí. Je tak evidentní, že v praxi nelze vyloučit případy, kdy by nebylo zřejmé, kterým rozhodnutím o takové žádosti vlastně došlo k ponechání stěžovatele ve vazbě, a tudíž by bylo možno v konečném důsledku dospět k nepřijatelnému konstatování, že není ani jisto, od kdy začíná běžet lhůta k dalšímu rozhodování o vazbě obviněného. Takový stav nejistoty, nadto se zřetelem k ústavně zaručenému právu na osobní svobodu, zcela očividně není možno v právním státě založeném na účtě k právům a svobodám člověka a občana připustit (článek 1 odst. 1 Ústavy).

37. Závěry výše vyvozené však neznamenají, že by k žádosti o propuštění z vazby na svobodu obecný soud nemohl současně rozhodovat, a to především z důvodů procesní ekonomie, o ponechání obviněného ve vazbě kvalifikovaného rámcem ustanovení § 71 odst. 5 trestního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2011. Nicméně

uvedené rozhodování musí být z této procesní činnosti, jakož i jejího konečného výsledku, zřejmé nejen z odůvodnění, nýbrž i z vlastního výroku rozhodnutí soudu. Za těchto podmínek potom může jít obsahově o jedno rozhodnutí o trvání vazby.

38. Shora uvedené závěry byly dosaženy ve vztahu k právní úpravě účinné do 31. 12. 2012, kdy byl trestní řád novelizován zákonem č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „novela trestního řádu“), který významně změnil právní úpravu rozhodování o vazbě. Pro posouzení, zda bylo porušeno právo stěžovatele nebyt stíhán a zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon a na dobu stanovenou zákonem, bylo nezbytné nejprve posoudit, zda soudy postupovaly v rozporu s ustanovení § 72 odst. 1 trestního řádu a nedodržely lhůtu stanovenou v ustanovení § 72 odst. 1 pro rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě, pokud o dalším trvání vazby bylo výslovným výrokem rozhodnuto naposledy dne 25. 5. 2017 a do 25. 8. 2017, tedy do dne kdy uplynula lhůta stanovená ustanovením § 72 odst. 1 trestního řádu, nebylo žádné další rozhodnutí obsahující explicitní výrok o ponechání stěžovatele ve vazbě vydáno.

39. Podle ustanovení § 71 odst. 1 trestního řádu jsou orgány činné v trestním řízení povinny průběžně zkoumat, zda důvody vazby u obviněného ještě trvají nebo se nezměnily a zda nelze vazbu nahradit některým z opatření uvedených v § 73 a 73a. Přihlízejí při tom také k tomu, zda ponechání obviněného ve vazbě vyžaduje obtížnost věci nebo jiné závažné důvody, pro které nelze trestní stíhání skončit, a zda by propuštěním obviněného z vazby bylo zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání. Soudce tak činí v přípravném řízení pouze při rozhodování o

- a) žádosti obviněného o propuštění z vazby,
- b) návrhu státního zástupce na rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě,
- c) změně důvodů vazby, jestliže byl shledán nový důvod vazby, nebo
- d) stížnosti proti usnesení státního zástupce o vazbě.

40. Podle ustanovení § 72 odst. 1 trestního řádu nejpozději každé tři měsíce od právní moci rozhodnutí o vzetí do vazby nebo právní moci jiného rozhodnutí o vazbě je v přípravném řízení soudce povinen rozhodnout na návrh státního zástupce o tom, zda se obviněný i nadále ponechává ve vazbě, nebo zda se z vazby propouští. Jinak musí být obviněný neprodleně propuštěn z vazby.

41. Podle ustanovení § 73 c trestního řádu V odůvodnění rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby nebo jiného rozhodnutí o vazbě, jehož důsledkem je ponechání obviněného ve vazbě, musí být kromě obecných náležitostí (§ 134) uvedeny také

- a) skutečnosti, které odůvodňují podezření ze spáchání trestného činu, pro který je obviněný stíhán,
- b) konkrétní skutečnosti, ze kterých jsou dovozovány důvody vazby, popřípadě okolnosti uvedené v § 68 odst. 3 a 4 a v § 72a odst. 3,
- c) důvody, pro které nebylo možné dosáhnout účelu vazby jiným opatřením.

42. Oproti právní úpravě obsažené v trestním řádu ve znění do 31. 12. 2011, z níž vycházel Ústavní soud ve výše citovaném nálezu, tedy došlo ke změnám, které mohou mít vliv na nezbytnost explicitního výroku o ponechání obviněného ve vazbě. Novelou trestního řádu totiž došlo k odstranění dvoukolejnosti rozhodování o dalším trvání vazby z úřední povinnosti a rozhodování o žádosti obviněného o propuštění z vazby. Byl totiž sjednocen okruh přezkoumávaných okolností a byla zavedena vazební

zasedání k realizaci slyšení obviněného v souvislosti s rozhodováním o vazbě (shodně srov. Augustinová, P. In: Draštík, A. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2017). Jak plyne z důvodové zprávy k novele trestního řádu, k uvedeným změnám bylo přistoupeno, protože „[j]ako jeden z hlavních faktorů ovlivňující negativně délku řízení a vedoucí k neefektivní zátěži státních zástupců a soudů byla označena určitá duplicita právní úpravy – tj. částečné překrývání se rozhodování o žádosti obviněného o propuštění z vazby a obligatorního přezkumu vazby v zákonných lhůtách podle § 71 tr. ř. Jako značný problém s negativním dopadem na délku řízení je uváděno opakované podávání žádostí obviněných o propuštění z vazby (u většiny soudů došlo k výraznému nárůstu), o kterých je soud povinen rozhodovat, a to za paralelní obligatorní povinnosti soudu a v přípravném řízení státního zástupce rozhodnout v příslušné lhůtě o dalším trvání vazby obviněného. Značný počet vazebních přezkumů u téhož obviněného vede k cirkulaci spisů mezi státními zástupci a soudy prvního a druhého stupně, což zpomaluje celkový průběh vazebního řízení, zejména ve skupinových věcech a v konečném důsledku je to i v neprospěch obviněného, neboť se tím prodlužuje délka vazebního řízení, ale i délka trestního řízení jako takového, neboť orgány činné v trestním řízení se namísto věci samé věnují vazbě. K ustanovení § 72, které povinnost periodického přezkumu trvání důvodů vazby stanoví, pak důvodová zpráva uvádí, že se nově „již nepředpokládá, že by orgány rozhodující o vazbě rozhodovaly o dalším trvání vazby z úřední povinnosti každé tři měsíce bez ohledu na žádosti podané v mezidobí obviněným tak, jako doposud. Uvedené rozlišení se navrhuje odstranit, neboť oba typy těchto rozhodnutí jsou již ze zákona rozhodnutími o dalším trvání vazby. Zároveň se navrhuje sjednotit okruh přezkoumávaných okolností. [...] Z úřední povinnosti tak bude nově rozhodováno o dalším trvání vazby pouze v případě, že ve lhůtě šest měsíců od posledního rozhodnutí o vazbě, ať už bylo učiněno na základě žádosti obviněného nebo z úřední povinnosti (např. při změně vazebních důvodů), nebylo rozhodnuto o vazbě.“

43. Ústavní soud konstatuje, že i přes změny, kterých doznala právní úprava vazebního řízení, musí být výslovný výrok o ponechání obviněného ve vazbě i nadále pravidlem, jakkoliv může být obsažen v usnesení, jímž je rozhodnuto o žádosti obviněného o propuštění z vazby (k tomu srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2092/14 z 23. 9. 2014 a sp. zn. IV. ÚS 2253/15 z 3. 12. 2015). Zároveň však nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že po novele trestního řádu byly sjednoceny skutečnosti, které jsou v rámci rozhodování o dalším trvání vazby a v rámci rozhodování o žádosti o propuštění přezkoumávány a dále bylo upraveno vazebního zasedání, v jehož rámci se realizuje slyšení obviněného, a to jak při rozhodování z úřední povinnosti, tak při rozhodování o jeho žádosti o propuštění z vazby (srov. § 73d-73g trestního řádu). S ohledem na uvedené změny tak nedodržení požadavku na výslovný výrok o ponechání obviněného ve vazbě nemusí samo o sobě nezbytně vést k porušení ústavně zaručených práv obviněného.

44. V projednávané věci Ústavní soud tedy zohlednil skutečnost, že na rozdíl od doby, kdy byly dosaženy závěry obsažené ve výše citovaném nálezu, současná právní úprava předpokládá přezkoumání stejných skutečností v rámci rozhodování o dalším ponechání obviněného ve vazbě z úřední povinnosti a v rámci rozhodování o žádosti o propuštění z vazby. Dále vzal Ústavní soud v úvahu, že v období od 25. 5. 2017, kdy bylo usnesením krajského soudu sp. zn. 9 To 171/2017 zrušeno usnesení městského soudu ze dne 11. 4. 2017 sp. zn. 70 Nt 1910/2017 o propuštění stěžovatele z vazby a kdy bylo naposledy výslovně rozhodnuto o ponechání obviněného ve vazbě, do 25. 8.

2017, kdy měla podle stěžovatele marně uplynout prekluzivní lhůta stanovené v ustanovení § 72 odst. 1 trestního řádu, se soudy situací stěžovatele zabývaly. Dne 19. 7. 2017 byla usnesením městského soudu sp. zn. 70 Nt 4220/2017 zamítnuta žádost stěžovatele o propuštění. Dne 10. 8. 2017 byla usnesením krajského soudu sp. zn. 9 To 313/2017 zamítnuta stížnost stěžovatele proti usnesení městského soudu ze dne 19. 7. 2017. Dne 7. 8. 2017 byl podán návrh státního zástupce na ponechání stěžovatele ve vazbě. Dne 16. 8. 2017 bylo konáno vazební zasedání, v jehož rámci byl stěžovatel slyšen.

45. Z výše uvedeného plyne, že se soudy v období od 25. 5. 2017 do 25. 8. 2017 otázkou, zda trvají důvody pro ponechání stěžovatele ve vazbě, opakovaně zabývaly. Smyslem a účelem stanovení povinnosti periodického přezkumu důvodů pro trvání vazby je právě pečlivé přezkoumávání všech relevantních skutečností a zhodnocení, zda důvody vazby trvají, a to vždy alespoň v intervalu tří měsíců. Neméně důležitým důvodem je i možnost obviněného předstoupit před soud, což patří nejen mezi záruky spravedlivého procesu, ale i prevence špatného zacházení s osobami zbavenými osobní svobody. Jelikož soudy materiálně požadavku periodického přezkumu svým postupem dostaly, byť jejich rozhodnutí neobsahovala výslovný výrok o dalším ponechání obviněného ve vazbě, Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavně zaručená práva stěžovatele nebyla porušena.

46. Ke stěžovatelově argumentaci výše citovaným nálezem tedy Ústavní soud shrnuje, že **nález sp. zn. IV. ÚS 253/03 ze dne 23. 10. 2003 vycházel ze situace vyplývající z předchozí právní úpravy účinné do 31. 12. 2011** (viz bod 36 výše). Jak již bylo uvedeno, **smyslem a účelem stanovení povinnosti periodického přezkumu důvodů pro trvání vazby je ochrana osobní svobody zaručená článkem 8 Listiny, jež vyžaduje pravidelné přezkoumávání relevance vazebních důvodů. Oproti právní úpravě obsažené v trestním řádu ve znění do 31. 12. 2011 došlo k odstranění dvoukolejnosti rozhodování o dalším trvání vazby z úřední povinnosti a rozhodování o žádosti obviněného o propuštění z vazby. Byl totiž sjednocen okruh přezkoumávaných okolností a byla zavedena vazební zasedání k realizaci slyšení obviněného v souvislosti s rozhodováním o vazbě. Nedodržení požadavku na výslovný výrok o ponechání obviněného ve vazbě vedle výroku o žádosti o propuštění z vazby tedy není bez dalšího porušením práva na ochranu osobní svobody podle článku 8 odst. 2 a 5 Listiny ani práva na spravedlivý proces podle článku 36 odst. 1 Listiny.**

c. Překročení maximální délky vazby

47. Stěžovatel dále namítá, že bylo porušeno jeho právo zakotvené v článku 8 odst. 5 Listiny v článku 5 odst. 3 Úmluvy, neboť délka pobytu stěžovatele ve vazbě v součtu v rámci jednotlivých trestních řízení, která jsou proti němu vedena, přesáhla maximální přípustnou délku tří let. Domnívá se přitom, že maximální přípustnou délku pobytu ve vazbě je nutno vykládat v souladu se zásadou absorpce trestu, která se aplikuje analogicky.

48. Také tuto námitku stěžovatele vyhodnotil Ústavní soud jako zjevně neopodstatněnou. Stěžovatel totiž nepřipadným způsobem směšuje obě trestní řízení, která jsou proti němu vedena. Argumentuje tím, že byl na osobní svobodě omezen také v rámci trestního řízení nyní vedeného u krajského soudu pod sp. zn. 46 T 5/2015. Tuto dobu však nelze připočítat k době, po jakou trvá vazba v nyní posuzované věci; v této

věci je jeho osobní svoboda omezována od 2. 12. 2016. K překročení maximální tříleté doby vazby tedy nedošlo.

49. Je přitom třeba odmítnout argument stěžovatele, že i při počítání maximální možné délky vazby je třeba zohlednit absorpční zásadu, která ovládá ukládání úhrnného a souhrnného trestu. Podstata a účel vazby se totiž diametrálně liší od podstaty a účelu trestu a zásady uplatňované pro trestání tak v žádném případě nelze využívat při výkladu právní úpravy vazby. Přijetí uvedeného stěžovatelova argumentu by navíc mohlo vést k absurdním a nepřijatelným důsledkům, neboť by mohly nastat situace, kdy by v určitém trestním řízení nebylo možno institut vazby vůbec využít, neboť by maximální doba vazby byla již vyčerpána v předchozím řízení vedeném o sbíhajícím se trestném činu (srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 278/18 ze dne 20. 2. 2018, bod 29-30).

d. Denegatio iustitiae

50. Stěžovatel dále namítá, že mu byl odepřen přístup ke krajskému soudu, který napadeným usnesením zamítl jeho stížností ze dne 11. 10. 2017 podanou proti napadenému usnesení městského soudu ze dne 27. 9. 2017 s odůvodněním, že v této věci byla dne 5. 10. 2017 podána obžaloba. S ohledem na tuto skutečnost měl stížnostní soud za to, že přestal být oprávněný do vazebního řízení zasahovat, neboť obviněný je v plné moci a odpovědnosti nalézacího soudu. Stěžovatel má za to, že takový postup je nesprávný, a že bylo povinností krajského soudu o podané stížnosti rozhodnout.

51. Touto otázkou se již Ústavní soud v minulosti opakovaně zabýval. Ve svých usneseních sp. zn. IV. ÚS 451/03 ze dne 3. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 872/07 ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. III. ÚS 920/07 ze dne 16. 8. 2007 a sp. zn. II. ÚS 3743/17 ze dne 19. 12. 2017 konstatoval, že procesní situace, která nastane po podání obžaloby, překáží tomu, aby mohl dosud příslušný stížnostní soud věcně rozhodovat. Orgánem příslušným k rozhodování o vazbě se stává nalézací soud. Ústavní soud dále uvedl, že jakkoliv v takových případech zůstane žádost o propuštění z vazby, případně stížnost proti usnesení, jímž byla taková žádost zamítnuta, nevyřízena, vzniklá procesní situace sama o sobě nemusí obecně představovat porušení ústavně zaručených práv dotčených subjektů, protože ta jsou chráněna tím, že soud po podání obžaloby je podle § 72 odst. 3 trestního řádu povinen o vazbě rozhodnout.

52. Krajský soud tedy postupoval zcela v souladu s touto ustálenou judikaturou Ústavního soudu, když o stížnosti stěžovatele věcně nerozhodl. Ústavní soud proto konstatuje, že také tato námitka stěžovatele je neopodstatněná a uvedeným postupem krajského soudu k porušení práva stěžovatele na přístup k soudu nedošlo.

e. Právo na zákonného soudce

53. S tím dále souvisí také námitka stěžovatele, že bylo porušeno jeho právo na zákonného soudce zaručené v článku 38 odst. 1 Listiny a v článku 6 odst. 1 Úmluvy, neboť napadeným usnesením krajského soudu rozhodl dne 19. 10. 2017 tentýž senát krajského soudu (senát 9 To), který v minulosti rozhodoval o vazbě stěžovatele v rámci přípravného řízení, což stěžovatel považuje za nepřipustné, když mezitím dne 5. 10. 2017 byla podána obžaloba.

54. Nelze než konstatovat, že si stěžovatel ve své argumentaci protirečí, pokud na jednu stranu požaduje, aby stížnostní soud v jeho věci rozhodl, přestože již byla podána obžaloba, protože má za to, že jinak by bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, které zahrnuje také právo na přístup k soudu, zároveň však namítá, že tento soud již nemůže po podání obžaloby rozhodovat, neboť by tím bylo porušeno stěžovatelovo právo na zákonného soudce. Ústavní soud poukazuje na skutečnost, že plně v souladu s výše uvedeným stížnostní soud ve věci sice rozhodl, ve svém rozhodnutí však uvedl, že s ohledem na podání obžaloby již není oprávněn do vazebního řízení zasahovat. V takovém postupu nelze spatřovat porušení práva stěžovatele na zákonného soudce.

f. Zásada kontradiktornosti řízení

55. Stěžovatel dále namítá, že byla porušena zásada kontradiktornosti řízení, neboť nebyl informován o zásadní komunikaci týkající se možnosti odebrání statusu spolupracujícího obviněného jednomu z obviněných a neměl možnost se řádně připravit na jeho výslech.

56. Z judikatury ESLP i Ústavního soudu plyne, že součástí práva na spravedlivý proces je i právo na kontradiktorní řízení. Podstatou kontradiktorního soudního procesu je spor, konfrontace a diskuse dvou stran, které musejí mít stejnou možnost vyjádřit a obhajovat svůj pohled na projednávanou věc [nález ze dne 26. 8. 2010 sp. zn. III. ÚS 608/10 (N 173/58 SbNU 513)]. Účastníkům řízení proto musí být poskytnuta možnost se seznámit s veškerými důkazy a vyjádřeními, které mají ovlivnit rozhodování soudu, a vyjádřit se k nim [srov. rozsudek ESLP ve věci Mantovanelli proti Francii, ze dne 19. 3. 1997, č. 21497/93, § 33, rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Lobo Machado proti Portugalsku ze dne 20. 2. 1996, č. 15764/89, § 31, rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Vermeulen proti Belgii ze dne 20. 2. 1996, č. 19075/91, § 33, shodně nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 8. 2010 sp. zn. III. ÚS 608/10 (N 173/58 SbNU 513) a ze dne 10. 2. 2015 sp. zn. I. ÚS 2826/13, bod 13.].

57. Jak ovšem uvedl ESLP v rozsudku ve věci Vokoun proti České republice ze dne 3. 7. 2008, č. 20728/05, § 26, právo na kontradiktorní řízení nemá absolutní charakter a jeho rozsah se může lišit v závislosti na zvláštностech daného řízení. V některých případech, jejichž okolnosti byly velmi specifické, dospěl ESLP k názoru, že neposkytnutí určité písemnosti v rámci řízení a nemožnost stěžovatele se k ní vyjádřit nebyly v rozporu se zásadou spravedlivého procesu, neboť měl za to, že taková možnost by neměla vliv na výsledek sporu nebo že zvolené právní řešení nedávalo žádný prostor pro další diskusi. V této souvislosti odkázal ESLP na rozsudek ve věci Stepinska proti Francii ze dne 15. 6. 2004, č. 1814/02, a rozsudek ESLP ve věci Verdú Verdú proti Španělsku ze dne 15. 2. 2007, č. 43432/02.

58. Ústavní soud dospěl k závěru, že stěžovatel měl řádnou možnost seznamovat se se spisovým materiálem a s veškerými důkazy a vyjádřeními. O konání výslechu spolupracujícího obviněného byli obhájci stěžovatele řádně vyrozuměni, výslechu se zúčastnili, měli možnost klást mu otázky a té také využili. Pokud stěžovatel uvádí, že vyrozumění spolupracujícího obviněného o tom, že nejsou nadále splněny podmínky pro jeho označení za spolupracujícího obviněného, je třeba vyhodnotit jako „zcela evidentní nátlak, aby vypověděl více špíny proti stěžovateli,“ je jeho tvrzení v rovinně ničím nepodložených spekulací. Nadto jak plyne z protokolu o výslechu uvedeného

obviněného ze dne 18. 9. 2017, tato informace na počátku výslechu, jemuž byli přítomni také obhájci stěžovatele, zazněla a obhájci stěžovatele na ni tedy mohli reagovat.

g. Právo být slyšen

59. Stěžovatel dále namítá, že bylo porušeno jeho právo být slyšen, neboť mezi jeho výslechem v rámci vazebního zasedání konaného dne 16. 8. 2017 a v rámci vazebního zasedání konaného dne 1. 11. 2017 uběhlo více než 10 týdnů, což považuje za nepřipustně dlouhou dobu.

60. Ústavní soud měl již mnohokrát možnost vyjádřit se k právu obviněného být osobně slyšen při rozhodování soudu o jeho vazbě. Principy svého rozhodování Ústavní soud shrnul například v nálezu sp. zn. I. ÚS 1104/10 ze dne 21. 10. 2010 (N 213/59 SbNU 103) následovně.

61. Právo obviněného osobně se zúčastnit řízení před soudem v rámci rozhodování o vazbě či jejím dalším trvání a z toho vyplývající právo být slyšen (vyjádřit se) v kontradiktorním řízení je třeba považovat za zcela základní prvek práva na spravedlivý proces týkající se omezení osobní svobody. Právě vytvoření prostoru pro účinné vznesení námitek (v kontradiktorním schématu řízení) nejlépe zajistí ochranu základních práv, jež je z hlediska fair procesu prvotním účelem soudního řízení.

62. Nicméně jak Ústavní soud, tak Evropský soud pro lidská práva dospěly k závěru, že z článku 5 odst. 4 Úmluvy nelze dovodit povinnost automaticky ve všech případech rozhodování o dalším trvání vazby (tj. na rozdíl od prvotního rozhodování soudu o vzetí do vazby ve smyslu čl. 5 odst. 3 Úmluvy) plně respektovat záruky spravedlivého trestního procesu zakotvené v čl. 6 Úmluvy. Opačný výklad by byl ryzím formalismem, byť je nepochybné, že i v těchto případech procesní záruky nesmějí být výrazně nižší, než jsou garance, které poskytuje článek 6 odst. 1 Úmluvy.

63. Ústavní soud rovněž konstatoval, že od osobního slyšení je možno také upustit, avšak pouze tehdy, pokud by obviněný sám takovýto výslech *expressis verbis* odmítl nebo pokud by takovému výslechu bránila objektivně nepřekonatelná překážka či pokud by k rozhodování soudu docházelo bezprostředně poté, co byl obviněný k otázce vazby soudem vyslechnut, např. v souvislosti s řízením o stížnosti proti jinému vazebnímu rozhodnutí.

64. Pro povinnost osobního slyšení obviněného soudem není tedy rozhodující „typ“ řízení, tzn., zda se jedná o žádost obviněného o propuštění z vazby na svobodu či periodické rozhodování o ponechání obviněného ve vazbě státním zástupcem, ale rozhodující je časový interval, který uplynul od posledního osobního slyšení obviněného při rozhodování o jeho ponechání ve vazbě, případně existující mimořádné okolnosti, které by činily slyšení obviněného nezbytným. Obviněnému musí být umožněno v určitých časových intervalech být k trvání vazby slyšen bez ohledu na to, zda se tak děje v řízení o stížnosti proti rozhodnutí státního zástupce o ponechání ve vazbě či v řízení o žádosti obviněného o propuštění z vazby. Podle Evropského soudu pro lidská práva přitom v zásadě není povinností obviněného prokazovat, že osobní slyšení nad rámec písemného vyjádření obsaženého ve stížnosti či žádosti je opravdu nutné.

65. To znamená, že v každém řízení o žádosti obviněného o propuštění z vazby, ba dokonce ani v každém řízení o stížnosti proti rozhodnutí státního zástupce o dalším trvání vazby, není nezbytné konat slyšení obviněného, jestliže byl tento k důvodům vazby slyšen v době nedávno minulé. Proto je třeba sledovat nikoli typ řízení, ale časový interval, který uplynul od doby, kdy byl obviněný naposledy osobně slyšen. Mezi jednotlivými výslechy obviněného je třeba dodržovat časové odstupy v řádu maximálně několika týdnů. Je zřejmé, že dodržení tohoto časového odstupu není možné, pokud obviněný v průběhu zákonem stanovené tříměsíční lhůty pro periodické rozhodování o trvání vazby nepožádá o propuštění z vazby na svobodu. V takovém případě musí soud při rozhodování o stížnosti proti rozhodnutí státního zástupce o ponechání ve vazbě obviněného vždy vyslechnout, ledaže by byly dány podmínky neumožňující takové slyšení nebo obviněný výslovně uvedl, že slyšen být nechce.

66. V dalších svých rozhodnutích Ústavní soud upřesnil, že ani v případech periodického přezkumu důvodnosti vazby, k němuž dochází ex officio, tj. z úřední povinnosti bez podnětu ze strany vazebně stíhaného, nelze nadbytečnost osobního slyšení při rozhodování o dalším ponechání obviněného ve vazbě dovést pouhým odkazem na tento typ řízení [nález sp. zn. III. ÚS 1822/11 ze dne 23. 8. 2012 (N 141/66 SbNU 167)].

67. Co se týče maximální délky doby mezi jednotlivými osobními slyšeními ve vazebních řízeních, tak obdobně podle judikatury ESLP k čl. 5 odst. 4 Úmluvy nemusí být nutno obviněného znovu slyšet, pokud od předchozího slyšení uplynula doba v řádu týdnů. Avšak například osm a půl týdne již bylo příliš v rozsudku ve věci Husák proti České republice (rozsudek ze dne 4. 12. 2008 č. 19970/04, § 43; v podrobnostech viz Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 542).

68. Z uvedeného vyplývá, že obviněného je nutno zásadně slyšet vždy, když je rozhodováno o jeho pokračující vazbě a od jeho předchozího slyšení uběhlo již několik týdnů, ledaže by osobnímu slyšení bránily objektivně nepřekonatelné překážky [srov. nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2014 sp. zn. I. ÚS 3326/13 (N 5/72 SbNU 69)].

69. Stěžovatel ve své ústavní stížnosti dovozuje, že z judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu lze dovést obecnou povinnost soudů slyšet obviněného ve vazbě minimálně každých šest týdnů, nehledě na to, zda má být rozhodováno o pokračování vazby (z úřední povinnosti nebo na základě žádosti obviněného o propuštění). Takový výklad je však mylný. Ve skutečnosti je třeba zajistit, aby v době rozhodování o pokračování vazby neuplynulo od předchozího slyšení obviněného více než několik týdnů.

h. Řádné odůvodnění rozhodnutí a tzv. doktrína zesílených důkazů

70. Stěžovateli nelze přisvědčit ani v tvrzení, že soudy nedostály požadavku na řádné odůvodnění rozhodnutí, nevypořádaly se adekvátním způsobem s jeho námitkami a v jejich rozhodnutích zcela chybí posouzení proporcionality trvání vazby s přihlédnutím k tzv. doktríně zesílených důkazů.

71. Ústavní soud považuje za nezbytné odkázat na svou konstantní judikaturu, z níž jasně vyplývá, že jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) nepředstavuje další instanci v systému trestního soudnictví. Posuzování konkrétních okolností každého

jednotlivého případu se zřetelem na učiněná skutková zjištění náleží trestním soudům, což je výrazem jejich nezávislého soudního rozhodování (čl. 82 odst. 1 Ústavy). Totéž platí ohledně hodnocení skutkových zjištění pro potřeby jejich podřazení pod některý z vazebních důvodů uvedených v § 67 trestního řádu. Pro aplikaci tohoto ustanovení neexistují a ani nemohou být dána objektivní a neměnná kritéria, naopak je třeba vždy vycházet z okolností daných v konkrétní, individualizované věci. Do těchto úvah plynoucích ze skutkových zjištění známých v době rozhodování trestních soudů o vazbě se Ústavní soud cítí být oprávněn zasáhnout zpravidla jen tehdy, není-li rozhodnutí soudu o vazbě podloženo zákonným důvodem buď vůbec, nebo jestliže tvrzené a nedostatečně zjištěné důvody vazby jsou v extrémním rozporu s principy vyplývajícími z ústavního pořádku České republiky [srov. např. nálezy sp. zn. IV. ÚS 137/2000 (N 174/20 SbNU 235), sp. zn. III. ÚS 121/02 (N 68/26 SbNU 203) či sp. zn. I. ÚS 585/02 (N 77/37 SbNU 83) a další].

72. Ústavní soud v minulosti opakovaně uvedl, že nemá-li základní právo na soudní ochranu garantované v článku 36 odst. 1 Listiny zůstat toliko formálním, je nezbytné, aby soud, který o opravném prostředku rozhoduje, v odůvodnění svého rozhodnutí náležitým způsobem rozebral všechny mu předestřené námitky, jsou-li alespoň zčásti smysluplné a relevantní [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2010 sp. zn. II. ÚS 226/06 (N 48/56 SbNU 521) a ze dne 8. 7. 2014 sp. zn. II. ÚS 2564/12]. Současně ovšem platí, že není porušením práva na soudní ochranu, když soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, ale staví proti nim vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná [srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009 sp. zn. III. ÚS 989/08 (N 26/52 SbNU 247) či usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2012 sp. zn. III. ÚS 3122/09, resp. ze dne 1. 4. 2014 sp. zn. I. ÚS 162/13 a ze dne 13. 8. 2015 sp. zn. IV. ÚS 750/14].

73. Soudy se tedy nemusí explicitně vypořádat s každou z uplatněných námitek (kritérium relevance). Rozhodující soud má především povinnost vypořádat se se všemi pro předmět řízení relevantními námitkami, a to takovým způsobem, aby bylo z jeho rozhodnutí pro dotčeného účastníka řízení snadno odvoditelné, z jakého důvodu nemůže ostatní, jím uplatněná argumentace obstát [srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Van de Hurk proti Nizozemí ze dne 19. 4. 1994, č. 16034/90, § 61, nebo nález ze dne 17. 12. 2008 sp. zn. I. ÚS 1534/08 (N 225/51 SbNU 807)]. Konkrétní podoba této povinnosti vyplývá z několika důležitých kritérií. Mezi hlavní patří předmět řízení, fáze trestního řízení a schopnost jeho účastníka (zejména skrze odborné právní zástupce) pochopit text a kontext konkrétních rozhodnutí (srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1031/17 ze dne 24. 10. 2017, bod 33).

74. Pokud jde o další rozhodování o ponechání obviněného ve vazbě či jeho propuštění, Ústavní soud připomíná, že je třeba dostatečně zkoumat důvody pro trvání vazby, neboť v průběhu trvání vazby tyto mohou slábnout a mohou být nahrazeny některými ze substitutů vazby. Aby byl zajištěn respekt a ochrana základního práva na osobní svobodu, musí být brán zřetel na tzv. doktrínu zesílených důvodů. Soudy jsou povinny respektovat požadavek nezbytnosti existence zesílených důvodů pro trvání vazby, jinak nelze pokračující omezení osobní svobody, byť k uvalení vazby mohlo dojít na základě důvodného podezření, aprobovat. Konkrétně vzato, trvání podezření je podmínkou sine qua non pro zákonnost pokračování vazby, ale po určité době samo o sobě nepostačuje. V takových případech musí soud určit, zda existují jiné relevantní a

dostačující důvody předložené orgány činnými v trestním řízení, které by ospravedlnily toto pokračující odnětí svobody [srov. rozsudek ESLP ve věci Rokhlina proti Rusku ze dne 7. 4. 2005, č. 54071/00, a nálezn Ústavního soudu ze dne 20. 4. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 6/10 (N 89/57 SbNU 167; 163/2010 Sb.)].

75. Dlužno přitom připomenout, že přetrvávají-li stejné (relevantní a postačující) důvody pro ponechání obviněného ve vazbě po celou dobu jejího trvání, a byla-li zákonnost vazby předmětem několikerého přezkoumání, není namístě soudu vytýkat, že tyto důvody v odůvodnění svého rozhodnutí - s náležitým vysvětlením - opakoval (srov. rozsudky ESLP ve věci Janulis proti Polsku ze dne 4. 11. 2008, č. 20251/04, a ve věci Knebl proti České republice ze dne 28. 10. 2010, č. 20157/05 a usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2575/17 ze dne 31. 10. 2017, bod 52 a sp. zn. III. ÚS 278/18 ze dne 20. 2. 2018, bod 26-27)).

76. S přihlédnutím k výše naznačeným ústavněprávním požadavkům kladeným na rozhodnutí o vazbě, k předmětu řízení, fázi trestního řízení a úrovni stěžovatelova právního zastoupení, jsou podle Ústavního soudu rozsah i podrobnost odůvodnění napadených rozhodnutí dostatečné.

B. Sdělení městského soudu

77. Stěžovatel dále namítá, že postupem městského soudu, který odmítl rozhodnout o dvou jeho žádostech o propuštění z vazby ze dne 16. 8. 2017 a ze dne 31. 8. 2017, o čemž stěžovatele vyrozuměl sděleními ze dne 25. 8. 2017 a ze dne 5. 9. 2017, bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, které zahrnuje také právo na přístup k soudu.

78. Ústavní soud dospěl k závěru, že napadenými sděleními nedošlo k odepření přístupu k soudu. V daných případech stěžovatel nedodržel třicetidenní lhůty pro podání opakované žádosti o propuštění z vazby stanovené v ustanovení § 71a trestního řádu a současně v žádosti neuvedl ani nové skutečnosti ospravedlňující jejich předčasné podání, jakkoliv je opačného názoru. Právě z těchto důvodů okresní soud o žádosti nemohl rozhodnout a na základě ustálené soudní praxe stěžovatele ústavní stížností napadeným sdělením o této skutečnosti pouze vyrozuměl (k tomu shodně srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. II. ÚS 2528/17, bod 7).

79. Je třeba také zdůraznit, že stěžovateli i nadále zůstalo zachováno právo podat opakovanou žádost o propuštění z vazby, avšak až po uplynutí třicetidenní lhůty uvedené v ustanovení § 71a trestního řádu, případně je možné tuto opakovanou žádost podat před uplynutím této lhůty, ale to pouze za předpokladu, že stěžovatel v žádosti o propuštění z vazby uvede nové důvody, které by ji odůvodňovaly a zakládaly tak nový důvod pro propuštění z vazby. Ústavní soud proto posoudil ústavní stížnost v této části jako zjevně neopodstatněnou.

C. Současné zadržování kauce a konstatování vazebního důvodu podle § 67 písm. a) trestního řádu

80. Obstát nemůže ani námitka stěžovatele směřující proti tomu, že obecné soudy na jedné straně konstatovaly přetrvávající existenci vazebních důvodů (včetně důvodu

vazby útěkové) a na straně druhé nerozhodly o vrácení peněžitě záruky ve výši 150 milionů Kč stěžovateli. Ke složení uvedené peněžitě záruky totiž došlo v rámci jiného trestního řízení (vedeného u krajského soudu pod sp. zn. 46 T 5/2015), než ve kterém bylo napadenými usneseními rozhodnuto o dalším trvání vazby stěžovatele (shodně srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 278/18 ze dne 20. 2. 2018, bod 28). Skutečnost, že je kauce stále zadržována nemůže být argumentem v rámci přezkumu důvodů pro trvání vazby v jiném řízení. Tímto závěrem se však Ústavní soud nevyjadřuje k otázce proporcionality zásahu do vlastnického práva stěžovatele nevrácením peněžitě záruky, neboť tu by stěžovatel musel nastolit samostatně, nikoli jen jako argument pro své propuštění z vazby a Ústavní soud by se jí mohl zabývat až poté, co by v této věci stěžovatel či dotčený vlastník vyčerpali veškeré procesní prostředky, které jim zákon k ochraně příslušného práva poskytuje.

D. Závěr

81. Ze všech uvedených důvodů Ústavní soud ústavní stížnost v části, v níž směřuje proti usnesení Městského soudu v Brně č. j. 70 Nt 4225/2017-13 ze dne 27. 9. 2017 a proti usnesení Krajského soudu v Brně sp. zn. 9 To 415/2017 ze dne 19. 10. 2017, podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítl a ve zbytku ji podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako zjevně neopodstatněnou odmítl.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 24. dubna 2018

Ludvík David
předseda senátu